

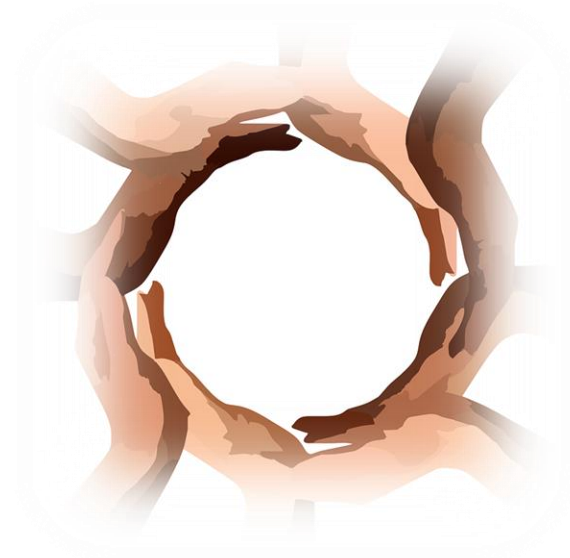
”Det är VI som gör det!”

Interprofessionalitet i förbättringsarbete

IPL- FBK, VT 2022

Annika Lindh Falk,
MSc OT, PhD
Programansvarig för interprofessionellt lärande
Linköping universitet

Annika.lindh.falk@liu.se

Varför interprofessionellt lärande och samverkan?

- Komplexa och mångfacetterade behov hos patienten (demografiska förändringar)
 - behov av effektiv koordination av hälso-och sjukvård/service – nya modeller för hälso-och sjukvård
 - krävs flera olika kompetenser för att lösa utmaningarna
 - vi måste kunna samarbeta med kollegor, patienter, närstående för att ha en hög patientsäkerhet, en personcentrerad vård osv)

(Barr et al, 2005, Brock et al, 2013, Reeves, 2016, Thistlethwaite, 2012, SOU, 2019:29 mfl)

Värdet av hälso- och sjukvården uppstår på mikronivån,
i mötet eller interaktionen mellan patienten och vården.

Förbättrad **effektivitet** inom hälso- och sjukvården kan endast åstadkommas genom åtgärder som **påverkar förutsättningarna för mötet** mellan patienten och vården.

” Vi måste ha en hälso- och sjukvård och omsorg som hanterar det som är behovet hos befolkningen idag. För att kunna göra det behöver många olika professioner samverkar runt varje patient.

I de framgångsrika exemplen är alla olika aktörer inblandande och det är så det kan blir en personcentrerad vård på riktigt”.

(Anna Nergårdh, utredare God och Nära vård)

https://skr.se/halsasjukvard/kunskapsstodvardochbehandling/primarvardnaravard/overenskommelseomen_godochnaravard.28402.html

Hur lär vi i vardagen tillsammans?

*”de tillfällen när två eller flera yrkesgrupper **lär tillsammans med, om och av varandra** för att förbättra samarbetet och kvaliteten i vården”*

- **Lära tillsammans**
 - Skapar en gemensam kunskapsbas tillsammans som man använder sig av i arbetet
- **Lära om varandra**
 - Utvecklar en bättre förståelse för varandras kunskap och värderingar för att förstå varandra i ett samarbete
- **Lära av varandra**
 - Fördjupa sin egen professionella kunskap genom att ”möta” och lära av andra professioners kunskaper

Nationella examensmål

- AT, BMA, FT, LOG, SSK: visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper,
- LÄK: visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper såväl inom hälso- och sjukvården som inom vård och omsorg,

Mot en förändrad hälso-och sjukvård

- strategy to promote "Health for All by the year 2000" (WHO, 1978)
- Framework for Action on Interprofessional Education and Collaborative Practice (WHO, 2010)

http://www.who.int/hrh/resources/framework_action/en/

THE LANCET

Health professionals for a new century: transforming education to strengthen health systems in an interdependent world

Julio Frenk*, Lincoln Chen*, Zulfiqar A Bhutta, Jordan Cohen, Nigel Crisp, Timothy Evans, Harvey Fineberg, Patricia Garcia, Yang Ke, Patrick Kelley, Barry Kistnasamy, Afaf Meleis, David Naylor, Arief Pablos-Mendez, Srinath Reddy, Susan Scrimshaw, Jaime Sepulveda, David Serwadda, Huda Zurayk

Kärnkompetenser inom hälso-och sjukvården.

- <http://www.swenurse.se/Publikationer--Remisser/Publikationer/>
- **Förbättringskunskap**
- **Teamarbete**
- Personcentrerad vård
- Säker vård
- Evidensbaserad vård
- Informatik

Olika typer av team och av integrering

- **Multiprofessionell** – Ingen eller liten samordning i det löpande arbetet. Ofta remissförfarande.
- Målen utgår från en teammedlem eller definieras separat för varje profession.

- **Interprofessionell**- Målen definieras gemensamt. Teammedlemmarnas kompetenser kompletterar varandra. Teammedlemmarna möts regelbundet för att samordna arbetet.

- **Transprofessionell** - Professionsgränserna överskrids, teammedlemmarna kan delvis eller helt ta över varandras arbetsuppgifter.

”Interprofessionell samverkan innebär att olika yrkesgrupper har en gemensam **teamidentitet**, samarbetar på ett integrerat sätt där man är **ömsesidigt beroende av varandra** för att lösa problem och tillhandahålla hälso- och sjukvård.”

(Scott Reeves et al, 2012)

Vad lär man sig av att arbeta interprofessionellt?

- Se klienten i ett vidare sammanhang
- Att vara responsiv mot andra
- Vara tydlig med varför man gör som man gör
- Att veta hur och vem som kan hjälpa
- Att utmana sin expertis
- Att utveckla metoder och verktyg
- Att förstå sig själv
- Att arbeta pedagogiskt

(Edwards, 2009)

Forskning visar:

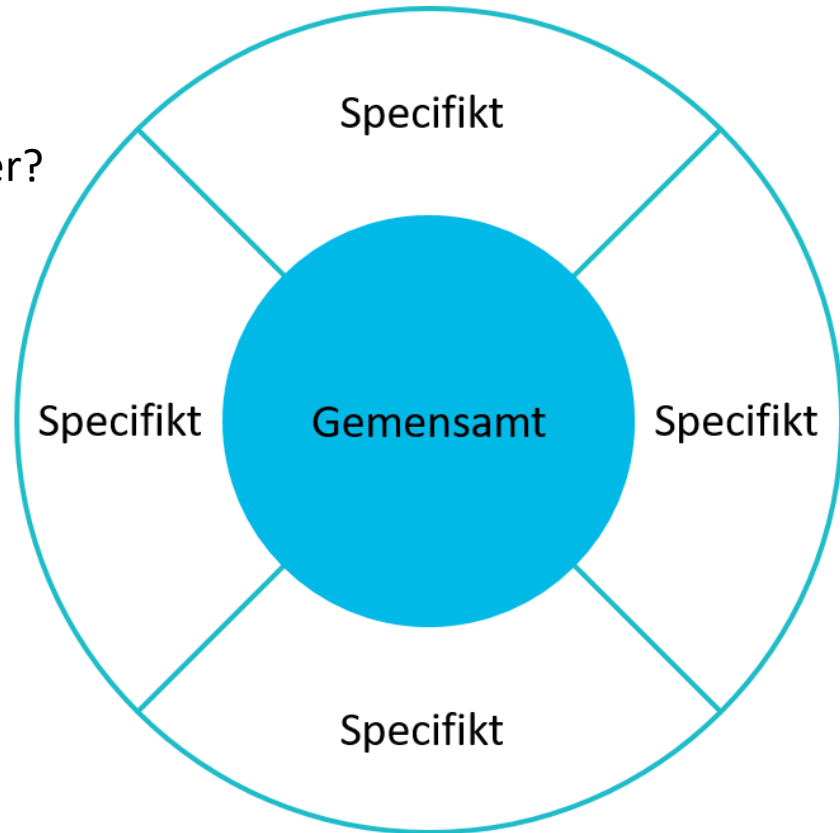
Interprofessionell samverkan kan

- förbättra tillgång till och koordination av hälso-och sjukvårdstjänster.
- genom optimal användning av olika professionella kompetenser och resurser förbättra hälsoeffekterna för personer med kroniska sjukdomar
 - Äldre personer med stroke eller höftfraktur har bäst chanser att återgå till ett aktivt liv om vården är organiserad i team som arbetar över yrkesgränserna
- leda till bättre professionell tillfredsställelse

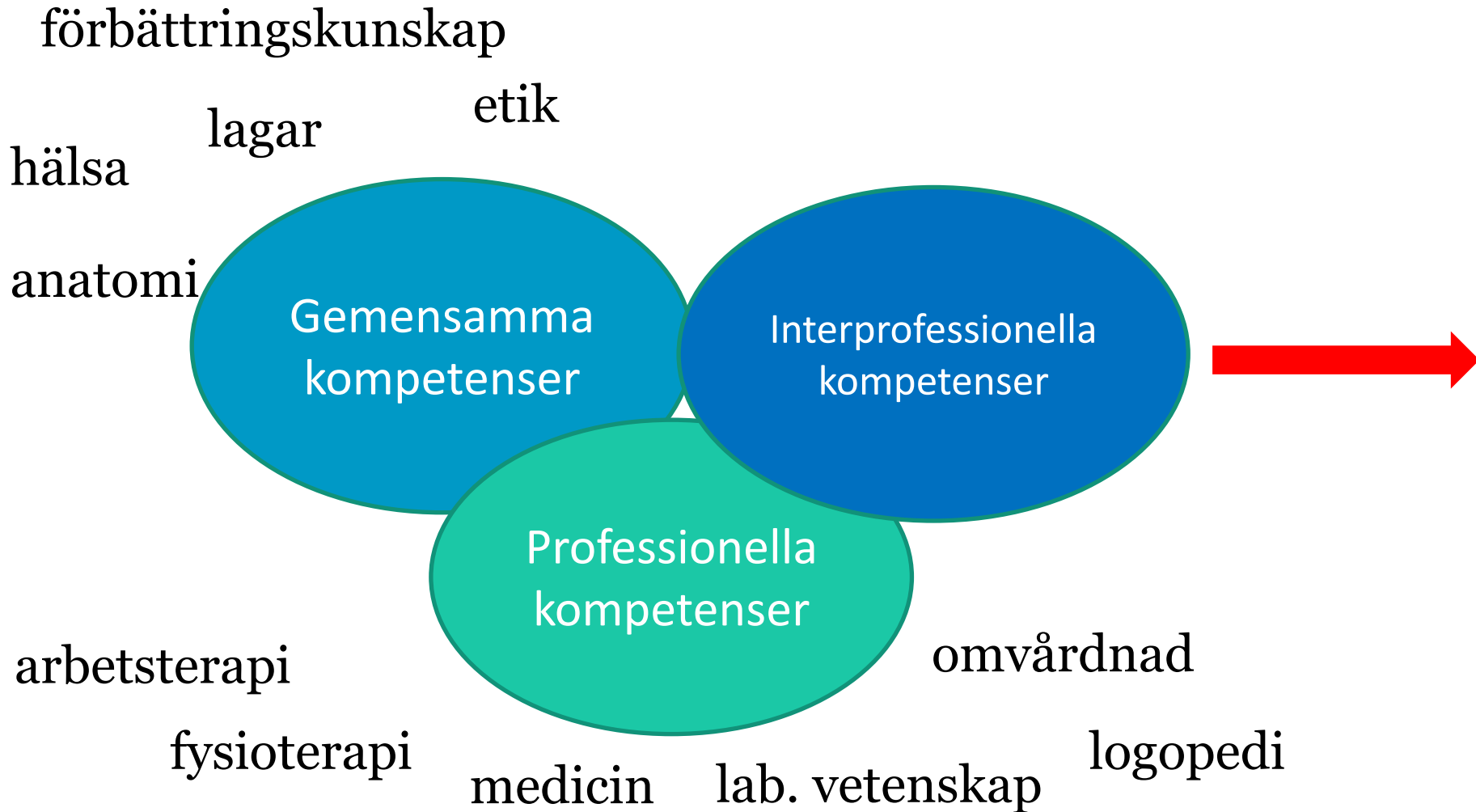
(ref se: Lemieux-Charles L, 2006; Mikan, 2005; Zwarenstein, 2009)

” Ice-breaker”

- Vad är unikt för mig och min kommande profession?
- Vad har vi för gemensamma kompetenser?

3 typer av professionella kompetenser

Framework	Reference	Terminology	Domains
UK (2004) Interprofessional Capability Framework	(CIULU 2006)	Capability	Knowledge in practice Ethical practice Interprofessional working Reflection (learning)
Canada (2010) National Interprofessional Competency Framework	(CIHC 2010)	Competence	Interprofessional communication Patient-/client-centred care Role clarification Team functioning Collaborative leadership Interprofessional conflict resolution
USA (2011, updated 2016) Core Competencies for Interprofessional Collaborative Practice	(Interprofessional Education Collaborative 2016)	Competence	Values and ethics Roles and responsibilities Interprofessional communication Teamwork and team- based care
Australia (2010) Interprofessional Capability Framework	(Curtin University 2010)	Capability	Communication Team function Role clarification Conflict resolution Reflection

Interprofessional collaborative practice competency domains (4 domäner)

1. **Värderingar, etik** – patientcentrerad, delat ansvar för en säker och effektiv sjukvård.
2. **Roller/ansvarsområden** – klargöra ansvaret, variation och olikheter
3. **Interprofessionell kommunikation** – vara tillgänglig, receptiv, aktivt lyssna, använda verktyg, system
4. **Teamarbete** – en bra ”teampelare”. En del av ett system

Interprofessional Education Collaborative Expert Panel. (2011, rev 2016).
http://www.aacn.nche.edu/education_resources/ipcreport.pdf

Kompetensdomän 1

**Värderingar och
etik för
interprofessionellt
samarbete**

- Sätta patienten i centrum och intresset för patientens behov först när man samverkar.
- Uppmuntra och innefatta de kulturella skillnader i arbetet som du möter (patienten , kollegor)
- Respektera den unika kulturen, värderingar, roller, expertis som finns bland dina kollegor
- Utveckla en tillitsfull relation med patienter, och andra teammedlemmar
- Hantera etiska dilemman i teamet i relation till patientens situation

Kompetensdomän 2

Roller och ansvarsområden

- Kommuniera din egen roll och ditt ansvarsområde tydligt med patient, närstående och andra teammedlemmar
- Engagera dig och ta hjälp av andra professioner som kompletterar din egen kompetens
- Förklara för andra hur teamet arbetar tillsammans för att få till bästa för patienten
- Engagera dig i en kontinuerlig professionell och interprofessionell utveckling för att utveckla din "teamkompetens"

Kompetensdomän 3

Interprofessionell kommunikation

- Välj och använd effektiva kommunikationsverktyg och teknik för att stimulera till interaktion och diskussion
- Kommunicera information med patienter, familjer på ett förståeligt sätt
- Lyssna aktivt och uppmuntra ideér från andra teammedlemmar
- Använda ett respektfullt språk anpassat för varje situation

Kompetensdomän 4

Teamarbetare

- Beskriva teamutvecklingen och de roller som krävs för ett effektivt team
- Utveckla en konsensus kring beslut och principer
- Samarbeta och engagera med andra professioner som är relevant för en specifik situation
- Integrera kunskaper och erfarenheter från andra professioner

Vad hindrar oss att arbeta i team?

- Hierarkier – profession

Vad hindrar oss att arbeta i team?

- Motsättningar på personnivå

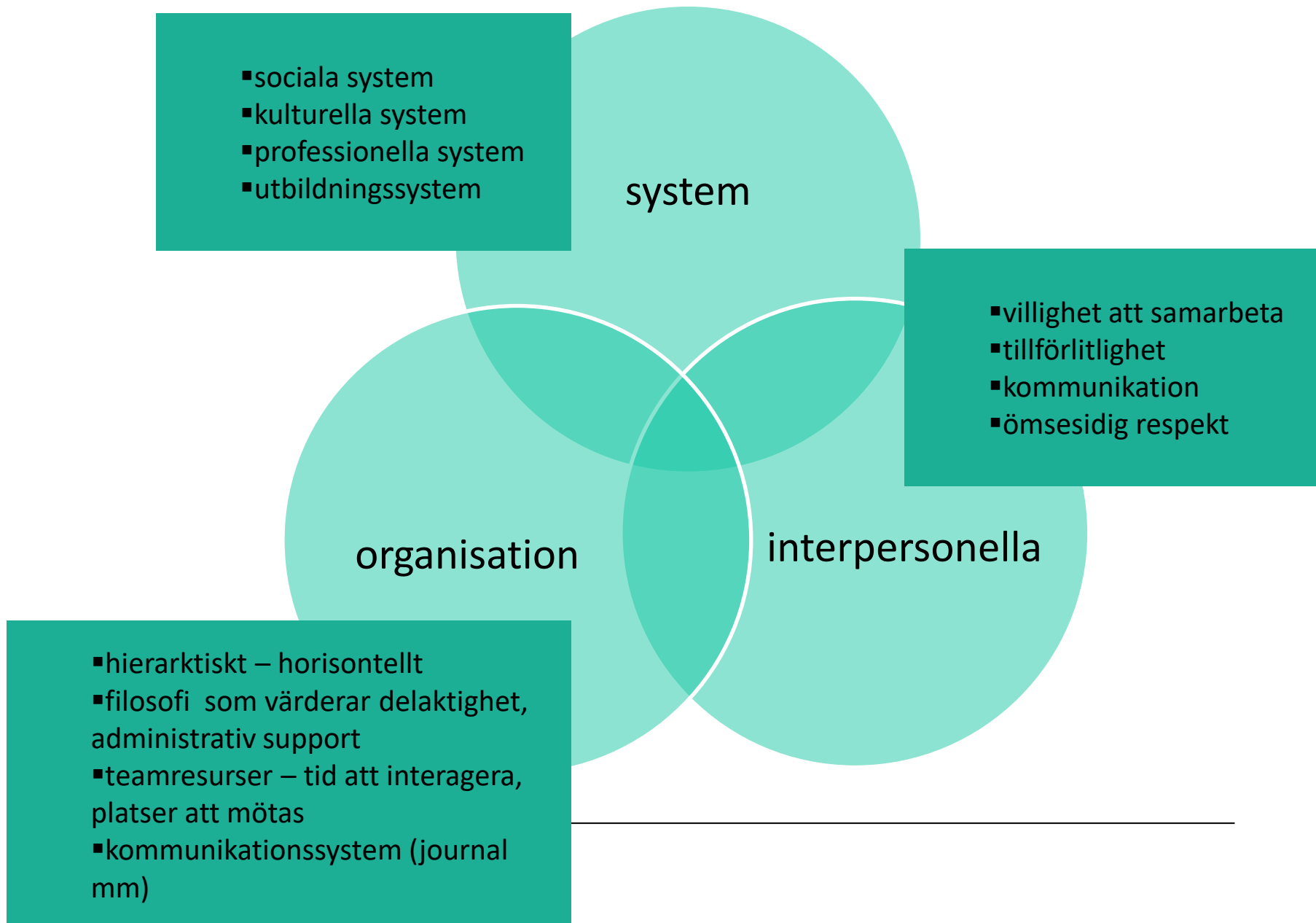
Vad hindrar oss att arbeta i team?

- Brist på kommunikation och koordination

Påverkande faktorer för ett framgångsrikt teamarbete:

25

Vad krävs av ert "team"?

- Fundera på vad var och en av er bidrar med till teamets arbete
 - tex "Tårtan"
- Ta reda på hur det "pratas om" samverkan på den arbetsplats ni ska studera (Organisation, system, individ)
- Var är patienten?

Tack för mig!!

Annika.lindh.falk@liu.se